

Bemesten met het Gebruiksnormenstelsel in de praktijk

In 2008 heeft LEI Wageningen UR onderzoek gedaan naar de wijze waarop landbouwers bemesten, wat hun doelen met bemesting zijn en welke knelpunten ze ervaren of verwachten bij verdere aanscherping van de Gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat. In LMM e-nieuws van oktober 2008 is de [diversiteit aan knelpunten, gebiedsspecifiek](#), naar voren gebracht voor melkveebedrijven. In een ander artikel zijn we ingegaan op de [bemestingsstrategieën van melkveehouders](#) en de vuistregels die daarbij worden toegepast. In dit artikel geven we een samenvatting van het [onderzoeksrapport](#) waarin ook resultaten van akker- en tuinbouwers zijn opgenomen.

Doelen met bemesting

Landbouwers bemesten om gewassen te krijgen met een goede opbrengst en kwaliteit. Voor akker- en tuinbouwers betekent dit het voldoen aan de kwaliteitseisen van de markt zodat sprake is van een goed financieel resultaat. Melkveehouders willen een kwalitatief goed gewas zodat het melkvee er goed van produceert en een goede conditie en gezondheid heeft. Daarnaast streeft men naar het op peil houden van de bodemvruchtbaarheid maar ook dat staat ten dienste aan opbrengst en kwaliteit van de gewassen. De overheid heeft, met het Gebruiksnormenstelsel, vooral ten doel een goede kwaliteit van grond- en oppervlaktewater te realiseren hoewel ze daarbij oog wil houden voor een economisch gezonde landbouwsector. Veel landbouwers onderschrijven deze overheidsdoelen maar hebben hun vraagtekens bij de effectiviteit van de te nemen maatregelen.

Ervaren of verwachte knelpunten: gebrek aan handelingsruimte belangrijkste

Het belangrijkste is dat landbouwers vinden dat het Gebruiksnormenstelsel onvoldoende rekening houdt met verschillen in opbrengst tussen percelen en tussen jaren. Landbouwers ervaren daardoor onvoldoende flexibiliteit en handelingsruimte om met die verschillen en met de actuele stand van gewassen en de actuele weersomstandigheden rekening te kunnen houden. Door dit gemis aan flexibiliteit en handelingsruimte vrezen ze de regie over hun bedrijfsvoering en bedrijfsresultaten kwijt te raken. Dat wordt versterkt door het gegeven dat ze onvoldoende zicht hebben op de gevolgen van scherpe normen voor de bodemvruchtbaarheid en door het gebrek aan inzicht van de gevolgen van hun handelen voor de waterkwaliteit. De wens voor meer flexibiliteit en handelingsruimte is niet alleen ingegeven door verschillen tussen percelen (bodemomstandigheden) en jaren (weersomstandigheden), maar ook door verschillen in 'stijl' van bedrijfsvoering (ambities, kennis, ervaring, referentiekader en competenties).

Landbouwers zien oplossingen maar vragen ook iets van de overheid

Als sleutels voor het realiseren van hun bemestingsdoelen zien landbouwers een hoge benutting van meststoffen, speciaal van dierlijke mest, en een goede bodemkwaliteit en –vruchtbaarheid. Ook voor dat laatste achten ze dierlijke mest van belang, vooral vanwege het gehalte aan organische stof. Akker- en tuinbouwers vinden het steeds belangrijker dat de samenstelling van de dierlijke mest zo goed mogelijk is afgestemd op de gewasbehoefte. Bovendien achten landbouwers het, voor een hoge benutting, van groot belang dat de mest op het meest gunstige tijdstip kan worden toegediend. Voldoende mestopslag op de juiste locatie is daarvoor belangrijk. Hoewel landbouwers weten dat sommige wensen stuk lopen op de regelgeving van de Europese Unie vragen ze toch bij het Gebruiksnormenstelsel meer rekening te houden met verschillen tussen percelen, jaren en bedrijfssystemen. Een voorbeeld hiervan is om, met behoud van derogatie, een flexibeler areaal maïs te kunnen telen

Het volledige rapport Bemesten met het Gebruiksnormenstelsel kunt u [hier](#) vinden.

Aart van den Ham, LEI Wageningen UR